

KOLOSİ

Mi iya Pol siya mii biyie om komii Rom hir miriiyin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Kolosi hiranim simiiramim. Mi siya ta yokwowa inkam nwisō Tikikas mi Onisimas sowiir hauugi mi yo sowa kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir ini hauuu. Pol siya hiniina wakaewin kam nhirim niksisaeiyim ini simaka hir nwowim mi iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima boinkim hiniin Krais siya Adi Komii rani mi Jisis siir inig iir kipi hainan. Mi haniingi niuwi wi iki paekwosimim mi dimin kirie kirie nhirim ninomor kouanim wi sim inigim sim ti hainanam. Mi simiir ogmwoim wi simiiram nwoki huiim mi wi simiir siyu imiir nwoki apim. Mi inkamin Epafras nikuiwiyin ha namin mi Pol siirin siya ini boiniu hikim iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir nimbiyamim. Mi ta hiriinan sairsika Pol siya ta yokwowa sair asi winkikin, siya minam winkikin ti niksisae yauiyim simiir nikwowaisigiyim mi simiirin Krais siirgisiirrarar boinim hiniin iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosiya hiriirin siya nikropkikin. Iriig.

Yokwowa Pol siya winkiya Kolosi hiran iikam imiiram saeya

1 ¹ Kara Polkin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya biyar naingwokin kariiram kiwakiyamin aposel inkam nwowam mi siya kariirin sairar nimbingin siir mii aiir miriiyamin. Kara mi kariir nomiiyau ieya Timoti ² ta yokwowa krira win hauugika iikamim Adi Komii siirim om Kolosi warauranim kimiiram. Nomiiyau miiyikim yipiki Jisis Krais saika namasukikinin, krira kririir Adi Komiiyin siiram sriigi kimiirin wi siya nwoki hauuwim naingwobumbu mi wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekikin. Dimusi rani, iikamim om Kolosi hiranim sima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim

³ Mi krima iinokiinokin Adi Komii siiram kwisboinanae mi krima Adi Komii siirin boin wadieki, ti Adi Komiiyin yipiki krimiir Biian Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, wim kima siir wakaeyokna apkim. Mi ti Adi Komiiyin yio krimiir Biian Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adgin. ⁴ Krima Adi Komii siir boin wadieki. Dimusi rani, krira hiniina wakaeko iikamim sima hiniina boinkim, kima Krais Jisis siir

yai imiiramin ina sibgu aingwo tibmii kiinim mi kima iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiramin ina naingwokwonanaeyim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim. ⁵Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwokwokini yipiki Adi Komii siya dirirarkwokinim siir om hiranim kimiiram, kimiir hauuwam. Biiya iya Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita, kima saiir yaimwokiayimwowim bidiyar sibgu inomokninkinim. ⁶Mi bidi bidiniyar in iya kima ti dimin kibi iir wakaeya biigibii Adi Komii siya tirin iikam krimiir mi kima hiriir yaingwo tiki yayim yim yai kaimwo imairgim mi ta Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo waraurin wi nae sapi budi mi hinda tinda ti nu iirarin wi hiriir ninyokii irkaki mi iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yaiya wi simiir whinkinsiin haiginiuwu. ⁷Epafrasin krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hiniin kimiirin siya boimimaugim siya Adi Komii siiramin krimaka bi miriigin mi siya krimiirin ini hiriir whinkinsiis haiginiukripkaiyin Krai siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwam. ⁸Mi siya ha nitin kririiram mi siya krimiir ini boini, Adi Komii siir naeyiun simiirin siya whinkinsiis haiginiuwu iikam nhirim simiiram naingwokwonanaeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim. Iriig.

⁹Mi iya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi krira iinokiinokin Adi Komii siiramar sriinanaei iikam kimiiramin. Krira Adi Komii siiramin minam srii siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kima wi haniingin sibgu inokninkini dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir naeyiun wi siyar hiurworwokai haiginiuwu kimiir kwoin imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haniingin sibgu inomokninkini. ¹⁰Mi ti digworaekwowim simiir ninomokninkin digi mi kima ti dimin taemin imiirin wi haniingi tiri. Mi kima ti miyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big nasmirwaiya asi nwowi kimiiramin. Mi ta hiriinan saiirsika kima iki mii kibi kibiyim wi asi mirii. Mi kima Adi Komii siirin wi haniingi sibgu inokninkini. ¹¹Adi Komii siya kirie komiigakin mi siya digworaekwo whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii siiramin dimin minam kwis boini mi ha mi srii, siir kirieya siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi mi maigimaigra mi owamin kimiirin ti dimin biyie biyeyim sima tirka windi. ¹²Kimiir kwoinim kwoin miyiki miyikin sasar dwo mi krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyairgin wadie kimiir nwowaiginiuwiiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin taeminim siya nimbinim kimiiram kima haiyam wi simiir asi haii. Siya wi iikam kimiir hauugii mi krimiirin wi warar mi inkin hauugii ti digworaekwowim siir omanim yipiki wadie paeni haniin niuyam mi dimin biyieki nwokai karamae nwowim.

¹³ Mi iya krima Setan siir aowa nwowa, krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim mi ta hiriinan saiirsika krima wi siir yinisimin yipikin siya naingwokwonanaeyin wi siir aowa asi nwowi. ¹⁴ Adi Komii siir yinisimin krimiir dimin biyeyim simiirsi naokin mi krimiirin siya nanmaiwarkainakin Setan siir aowa nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krimiir dimin biyie imiirin asi haiyoprimdiyiumiigikim. Iriig.

**Krais siya Biayan Inkam Komiigin mi siya dimin
taeminim krimiir whinkinsiis haiginiuwam asi tiri**

¹⁵ Mi krima Krais siir kigi, mi krima wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya paniingin. Dimusi rani, Krais siya Adi Komii siir hiriinanairgin yipiki iikam krima kig karamae nwowiyin. Siya ini sakisair ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya nonkwokwowim ini siyar kigirkakin. ¹⁶ Dimin taemin whiekakim yim ini Krais siyar kigirkakim dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim yim siya siyar nonkwokwoswokim. Digworaekwo whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krimar kigim mi nhirim krima simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi naeyiu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii siyar tirkikin Krais siirin ti digworaekwo whiekakim simiir tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim yipiki nu iir nwowim mi kou nwo ikim yim Krais siir inig iir asi hainanprapraskikim. ¹⁷ Biya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin mi siya dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir maeyau imiirar sibgu okripkaiyim. ¹⁸ Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim ini krimiir mwonan ywowin mi nim krima ini siir piunan ywowim. Siya siyairgin dimin taeminim Adi Komii siya tiriyim iikam krimiir yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Krais siirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biya niki aonamin mi siyairgin biigibii ninsiin idwokin ie hirankin mi ta hiriinan saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Niingaki niinga kiinga. ¹⁹ Tiki yaiyim yim yaimwowaigim. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimin siya siirgisiir i iirar kwirii iski. ²⁰ Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbiingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siir nhieya yipiki paeyin hiiniya nirioninkinin si naokiinaiiniya saeyar nikworipukimaigigim ti dimin biyie imiirin mi ta hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwowaiginiugin.

²¹ Mi biya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biyie tirkim. ²² Mi Krais siya

paeyin hiiiniya nirioninkinin si naokin. Mi ti hiriinan siyiun Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin whirua saika nwowam. Krais siya tiriiginin iikam kimiirin iya siir piu aeya naonama saiir kirieni tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu karamae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki aingwowi kimiir kwoinim wadiekin dimin biyie whirki bi kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biyie whir inkam nwirki swoki boin hiuriiyu rani. Niingaka. ²³ Mi kima Jisis Krais siiram hiriyyar naingwo tibmii kiinanaei mi kimiir kwoinim whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriyyar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya nwowi mi kisina karamae nwowi, Adi Komii siir yinisimin kimiirin wi siya nikiu nami Adi Komii siir whwonkam ida hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiram yipiki Adi Komii siya nimbinim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tinda bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauwa. friig.

Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis haiginiugun

²⁴ Kara hik kimiirsiiyar mi haigi windi mi kariirin ha mi igbumbugi windi mi kara pi maigimaigra mi owi. Biya Jisis Krais siya kariirin hiniina boinkin, kariir iikamim, yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginiuwam. Mi iiyim kara ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biya Jisis Krais siya haiya saiir idwo swoki inkin haigingikin digidig simiir nwokiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kara maigimaigra asi nwowi ti hik hiriinanin simiirsi haiyim kimpipisu. ²⁵ Biya kariirin Adi Komii siya nimbingikin siir yai kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika, kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi whinkinsiis haiginiugim inkamin nwirni miriiyin mi iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiiyin siir hiriinan. ²⁶ Biya ta yaiya saiir yaimwokiayimwowa ya iikamim simiirsi haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta siir yaiya saiir yaimwokiayimwowa ya siir iikam imiir bidi yiisiimauuwim. ²⁷ Siya krimiir niisiimauuwam naingwokin yipiki siir iikamim mi krime ta yai kibikikibi imiirimin wa nwoki sibgu inokninkinin mi wi iikamim Isrel simiir piugana saiir karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi ti yayim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krais siya ini ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin iikamim yipiki Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima maigimaigra asi nwokim mi wim kima iya Adi Komii siya hauuwana siir dimin miyyik miyyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi kimiir hainanprapraskii.

²⁸Mi ta hiriinan sairsika, iikam krīma iki omom omomim simiir asi nami simiirin Krais siir yai aiir boinmimauuwam. Krīma simiirin hiniina boin, sima dimin biyeyim simiir kwoinaw nwoakaiyim simiirin digiumii haimriyiugig. Mi krīma simiirin Krais siir yai kibi kibi imiir diisiisiimauu. Mi krīma ti dimin hiriinanin simiir tiri mi krīma wi iikamim simiir tiri sima wakaeyokna apam Krais siir yai imiir sima tira saiir hiriinan. ²⁹Kara ti dimin taeminim simiirin sibgu sibgu asi tiri mi ta hiriinan sairsika sima Krais siir yai kibi kibi imiir asi sibgu wakaeyokna api. Kariir kwoinin Krais siya kiwiir haigin mi kara ti dimin taemin imiir asi tirkin. Iriig.

**Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyeyim
priiyiksasaeyim simiirin digiumii haimriyiugig**

2 ¹Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imiirin ina ninokninkinim. Kara kimiiram naingwokin mi kara dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsis haiginiuwam iikamim om Kolosi hiranin mi iikamim om Leodisianin mi iikam nhirin yipiki biyanin mi tariinanan ikim yim kariir whwonkam iir bi kigim. ²Kara ti dimin taeminim simiirin ta hiriinan sairsi tirkin kimiir kwoinim wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni nwirniyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinim dimin taemin imiiramin sibgu naingwowi mi ta hiriinan sairsi kima Adi Komii siir asi wakaeyokna apkim kima tira saiir hiriinan. Kara ha naingwowi kima Krais siir digworaekwowim yipiki Adi Komii siya haigiprakaiyim biya simiir ninokninkinim. Mi ti dimin taeminim Krais siirgisiirim yim ti dimin taeminim biya Adi Komii siya haigiprakaiyim yim sima mi tariinan yim bidi yanaakninkiigiyim. ³Jisis Krais sasairgin yaimwokiayimwo boini bwamkibwamin dimin taemin whiekakim simiir bwamkibwam imiir.

⁴Kara kimiirin ti dimin taeminim Krais siirim simiir boinmimauuwi mi ta hiriinan sairsika iikamim wi kimiir kwoin imiir kiyai rani, iki simiir yai bibiyeyim priiyiksasaeyim simiir. ⁵Kara kimaka mi o karamaeka windi, kara kimiiramin ina mi aingwowin. Kara ha naingwowi kima ini wadiyar nwowim mi ta sairsika kima Jisis Krais siiramin nhami nhami paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi ta hiriinan sairsika, kara kimiiramin maigimaigra asi nwowi. Iriig.

**Krīma mi Krais siya krīma ini kwoin whirua nwowim mi krīma
iki niksisae yai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap.**

⁶Biya Krais siiram kima naingwo tibmiya saiir hiriinan mi tariinanan kima kwoin whirua saika dwo. ⁷Mi kima saika wi nwiruwat nwowiskii, paemiiyim pae iir nonkworinuwiin nu aowa op nae min kiyaiyam mi iiyin paeyinim omaka aiir nonkwowini ikim ini simiir hiriinan ywowim

mi ti hiriinan sima tirim saika sima ninkiamasuim, yipikin paemii iyyin paeyinan nwowin kima Krais siir yai kibiya yipiki biya krime niki boinmauwuwa sair saira wakaeyokna apnanae mi maigimaigra Adi Komii siiram dwo. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirkiyim kimiir simiirsika.

⁸Kima, kimasiiyar mintaraona. Kima iikam nhirmiyam kipi kiwaki sima nitam mi kimiirin iki yai bibiyeyim kwoinki priinaingwo boiniyim, kimiir boinmimauuwam kimiir kwoin imiir kiyaiyam mi simiirin kimiir niksisaeyim. Mi ti iikam hiriinanim yim yidiwi wanwiyaemi yayim mi dimin biye biyeyim nuan uridyiu bibiyeyim siimim sim boinikim. Yim sima Krais siir dimin taeminim simiir bi boinmimauuwikim.

⁹Kima simiir yai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap. Dimusi rani, Krais siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi dimin taeminim Adi Komii siirim yim ini Krais siir kwoin arar haigi okaiyim. Mi yim ti digworaekwowim yim krimiir niisiimauugim hiniin Adi Komii siya paniingin. ¹⁰Mi ta hiriinan sairsika, kima Jisis Krais saika namasuwi mi kima wi siir digworaekwoki naokinguguninkini mi kima wi kirieya yipiki Adi Komii siya hauuwa kimiir wi sair kirie karamae nwo rani. Mi ti dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim dimin taeminim yipiki ti nu iirar nwowirkakim hinda tinda yim Jisis Krais siya bidi ikworipukimaigiyim.

¹¹Mi iikamim sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa kimiirin saeya bi mi iisiimauugim wim kima Krais siirgim. Niingaka. Kima mi Krais siya wim kima ini piu kwiruwa iripar ywowiskiyim mi wim kima dimin biye imiirin digiumii bidi haimriyugigim. Mi ta siir kima wakaeyokna apa saeyairga kimiir niisiimauuwa hiniin wim kima Krais siir wakaeyokna apikim, kima ti siyiuin miois kitiyopnir haiiyin si bi napikim. Niingaka. ¹²Biya iya inkamim op baptaiisiiyim ya tariigina ya ini Krais saika naonamnan ywowa mi sima kimiirin pa haingikaigii. Mi iya sima kiriirin op hiranki swoki kibokiinaiiniyim mi kima ha namikwomaiyiuwiyim, ya tariigina ya ini Biyan Adi Komiiyim yipiki Krais siir hidninsiin idwowin siir kirieya ini sair hiriinan ywowa mi siya kimiirin saikar ninkin kininsiin idwokikin. Dimusi rani, kima siir yai imiiram naingwo tibmii kiingim. ¹³Biya kima dimin biye tirkim mi kima kimiir kwoin imiirar napkim mi ti dimin biye hiriinanim iikam kimiirin biye sima nwowaiginiugim mi kima siyiuin. Mi iikam kimiirin Adi Komii siya kininsiin idwokin Krais saika mi kima kwoin win asi haigim. Dimusi rani, dimin biye biyeyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim ti kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim simiirin wi miois sima kitiyopnir haiya wi saeya nwowaiginiu rani, Adi Komii siir yinisisim nwowamin. Niingaka. Kima Adi Komii siir yinisimin wi ta miois kima kitiyopnir

haiya wi saiirsi nwo rani. Niingaka. ¹⁴Dimusi rani, Jisis Krai siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir naokin mi ti yayim yipiki siyu Komii siya boinhiuriyuwim kimiir, kimiir dimin biye imiirsi yim Adi Komii siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Yim ti yayim, yim saika bidi yinkin aonamim. ¹⁵Adi Komii siya bidi ikwowaisiigiyim yiu bibiyeyim mi dimin taeminim kiriekakim ti nu iir nwowim ti dimin Krai siya tirin siir kirieni, paeyin hiiniya nirioninkinin si ninkin irinugiyin mi simiirin siya bidi ikwowaisiigiyin iikam imiir niisimauuwam hiniin siya kirie komiigakin mi yim sima ini niinga ywowim. Iriig.

¹⁶Mi ti siyu komii siir yayim yipiki ha boiniyim nim krma miyik rani mi ha daonam yim bidi digiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, inkam nwirki kimiir hidi Judami siyu komii si kima wi siir yai kipi wakaeyokna siya kimiirin uruwai siyaowai mi nae minim sim boini. Niingaka. Mi siyuiin nae miniyin kima naeyin mi op min kima kwiyaeyim mi iiyim piu kima mi siisiyim kima simiir kipi wakaeyokna ap mi Adi Komii siir inigin kipi mi hainan mi bwaniin siir iiyim bwan winki nitanim simiir nikriyim yipiki kima hainani Adi Komii siir mi iya Judakim siiskuwakiya piu dimin taemin whir tir karamae nwowiya aka mi dimin taemin nhirim ti hiriinan nwo ikim mi sima kimiirin wi ti Juda simiir siyu komii iirsi hid rani. Niingaka. ¹⁷Yim ti digworaekwowim yim ini aknainan ywowim yim krimiir brougae wanwiyaeyim simiir niisimauugim. Yipiki wi mhoiia nimbiyami yim dimin kiingikiin imairgim Krai siya tiranim. Krai siya ha nitin simiirin kimidiniya siya ini tirni mi ti dimin taeminim biyanim yim ini inig karamae ywowim. ¹⁸Kima iki iikam nhirim yipiki kimiir hidim simiir yai imiir kipi wakae. Dimusi rani, yim sima ti hiniina boinkim, wim kima Adi Komii siir bi wakaeyokna apikim. Dimusi rani, wim kima Adi Komii siir paekwosimin siir inig iir bi hainankim. Ti hiriinanim simiir kipi wakae! Yim sima ha boinkim ti dimin taeminim nhwo sima whinkigim iikam krimiirin ha ninokninkinkim nim krma simiirar hainanikim. Yim sima pi niksisaekim mi sima simarin hiniina boinkim yim sima inigak iikam tani yim sima Adi Komii siir paekwosimni inig hainanikim mi ti iikam biye biyeyim yipiki nantamyiriyiriyim yim sima simiir kwoin imiirarar napikim. ¹⁹Mi ti iikam hiriinanim yim Krai saika iripa bi namasugim. Krai siya ini mwonan ywowin mi nim krma iikamim saika namasuwm, nim krma ini siir piunan ywowim. Piu aiirin mwo ieyar whinkinsiis haiginiu mi kiu mai minim mi kip ikim yim ini iripar yinkiamasuim. Mi iikamim naingwo tibmiyim yim ini piunan iripa bidi yinkiamasuim. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya hauugin siir kirie aiir.

Krma naonami wi Krai saikar waiyayokiyokiii

²⁰Iikam kima, kraisi saika bidi yaonamim mi kimiirin rirmiia siya bidi ywowaiginiugiyin ti dimin biye biyeyim ti nuin siirim simiirsi mi kima ti

dimin taeminim ti iikamim nuanim sima napam naingwowiyim simiir kipi wakaeyokna ap mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya wi hiniina boini simiirin sima wadiekim. Mi kima dimin taeminim iikamim nuanim sima napiyim simiir simiira dimusi wakaeyokna apkripkai? Mi kima iikamim simiir siyiu komiiyin siir yayim simiir dimusi wakaeyokna api yipiki ha boinin, ²¹ kima dimin sim whir kipi swoki tirsran mi dimin sim whir kipi swoki pikomyaskii sran mi simiirin kipi mi ae. Niingaka. ²² Yim tiriiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi krima simiirin kipi boinwaeyo. Niingaka. Krima simiirin ha dae! ²³ Mi ti siyiu komiiyin yio krimiir kwoin iir kiyaigin krima ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi krimiirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim paekwosim simiir inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram naingwowiyim simiir nwoki kikintimdinuwim mi krima wi krimiir piu imiir nwoki onkwobumbuninkinim mi yim ti dimin taemin hiniinim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani, ti dimin biyie biyeyim krimiir kwoinau nwokaiyim simiir nikwowaisiigim. Niingaka. Iriig.

**Adi Komii siya kimiirin Krai saika ninkin hidninsiin
idwokikin omwaiwaiyayokiyokiiyim**

3 ¹ Biya Krai siya naonama siya krimiirsi naonamkin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyamin. Tiriiginim yio ti hiniingin iikam krimiirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokikim omwai swoki waiyayokiyokiiyam mi Krai saika nwowam. Mi ta hiriinan sairsika, kimiir biyan siyiun yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir wakaeyokna apam, maeyauwa Krai siya nidwowiya Adi Komii siir iina iniiga sair kingiin hir mi Adi Komii krimiir Wanin siir kirieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim yim ini siyar kigirkakim. ² Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirim simiiram kipi naingwo. ³ Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima dimin taemin biyie biyeyim yipiki biya kima napim simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwowim Krai saika mi kima saika ini nwiruwat ywowiskiyim mi kima ini kwoin winkakar ywowim mi kimiir kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigiraowin siir naeyiuni. ⁴ Krai siya krimiirin minam tirkin krima saika iripa nwowim mi mhoiia siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar nanaakninkiinaei mi krima wi saika nwowi mi krima saika nwowi mi krima wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii. Iriig.

**Kima kwoin win bidi haiyim mi kima dimin
miiyik miiyik imiirarar dap**

⁵ Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biyie biyeyim kima naingwowiyim

kima tiram yipiki ti nu iir nwowiyim simiirsi. Kara ti dimin taemin hiniinim sim boini. Dimin taeminim iikam kima naingwowyim kima tiram, hii priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa piu mi dimin biyie biyeyam kigmair mi dimin taemin biyie whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim sim haniin nwowim Adi Komii siir igso ap aiir nokwokairinam. ⁶Mhoiia iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tiodwomai. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, ti kara boinim kimiir simiir tirkim.

⁷Mi biiyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi kima dimin biyie bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiia Adi Komii siya tiodwomai. ⁸Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyugig mi ti dimin taemin hiriinanin yim hindara dinangrimiigig. Irika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin taemin biyie nhirim ti simiir hiriinanin simiir kipi mi tir. ⁹Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi priiyiksasae. Dimusi rani, wim kima ti dimin biyeyim simiirin digiumii bidi haimriyugigim tiriiginim kima tirim iia kima Adi Komii siir niki wakaeyokna ap karamae nwowa saiir. ¹⁰Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam win ywokiyim. Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkim siya kimiirin yapa yapa tirkim mi kimiir kwoinim siyar kisisaena haigiraraowi mi kima iikam miyik asi nimbiyami mi wi Adi Komii siir hiriinan asi nwowi mi ta hiriinan saiirsika kima siir asi sibgu inokninkini kima tira saiir hiriinan. ¹¹Ti dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya tirim kimiir simiirsi, yio dimin komii rani, iikamim Grikmi piugana saiirim mi Judami piugana saiir ikim mi yipiki simiir mioisim mi kitiyopnir haiyim mi yipiki mi kitiyopnir hai karamae mi owim mi sima skuramar mi amka windi mi sima skuram mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki mi aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi, yim tiriiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin inigakin yio ti si, Krais sasairgin inigakin mi yio siya iikam yipiki siiram naingwo tibmii kiiniyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiigin. Iriig.

¹²Adi Komii siya kimiir bidi yimbiniin siir iikam nwowam mi siya kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi ta hiriinan saiirsika, kima iki iikam nhirim simiiram naingwokwonanae mi simiirin dimin miyiki miyik iirar tirhaiginiu. Kima kimamar kipi naingwona hiniin, kima inigak iikamkim. Mi kima kimamarin hiniina daingwo, inig karamae iikamkim mi iikam nhirim simiiram kiwaki sima simiir kwoin imiirar napim ti dimin taeminim simiirsi mi wim kima ti siirsiyin hiniina daingwo kimiir kwoinin yio hindara dinan itkinki mi nhirmaka kipi

ninkinwaomwarkii boin simiirin simiir siyiu iirar kignninkin tirkii. ¹³Mi kimiir inkam nwirin siya dimin biyie inkam nwirni tiri mi yio ti hiriinan siyiun yio ti digi mi kima siir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiigi. Mi kimiir dimin biyie biyeyim yim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Mi ta hiriinan sairsika, wim kima iriipi hiriinan ti hiriinan siyiu kaimwowin siirar timi tir, iki iikam nhirim kimaka ninkinyaeyaowiyim simiir dimin biyeyim simiir timi haiyoprindiyumiigi. ¹⁴Iki dimin taemin kibi kibiyim simiir kouin ini naingwokwonanae saeyar ywowa tariigina ya ini biigibii saeyar ywowa. Mi ta naingwokwonanaeya iki digworaekwo kibi kibi nhirim simiirin ini saeyar kakprinonkwowim. Tariigina ya ini piuwoptan ywowa, piuwoptan inkamki kikogiya yiuisa siya kaiya sair kikogrinuwam. Mi ti dimin hiriinanin ini nwirnyam naingwowiyin yio ini piuwoptan ywowa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwana kwoin whirua sima nwowam. ¹⁵Krimiirin Krais siyar tirkikin irika nwirika nongwomamair aeyamin mi krime ti hiriinan diminim ti krimiir tir nwokaiyim simiiram kiwaki. Mi yim ti dimin taemin hiniinim yim dimin whoimoni rani. Biya kimiirin Adi Komii siya nikiunakim mi kimiir kwoinim siya kiyaigim mi ta hiriinan sairsika kima wi piu kwiruwa asi nwowi mi wi Krais siir dimin taemin imiir asi haii kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwam iripa nongwomamair aeyam. Mi kima wi boin wadieki. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁶Mi Krais siir yaiya ini haniin kimiir mhii kwoinai kwirii idwokai kiini mi kimiir kigirkaki mi mhoyia kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi irni nwirni whinkinsiis haiginiuwaiya Adi Komii siir dimin taemin imiir yipiki kima boinmimauuwim iikam nhirmi mi kima nikim dimin taeminim simiirsi sair hiriinan. Kima Adi Komii siir boin wadieki mwayim yokwo sam hir nwowim kima waowiyim simiir hiriinan mi mwayim kima mi waowiyim omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair hir simiir hiriinan mi kima mwayim kirie kimiir kwoin ima nwokripkaiyam wao. ¹⁷Mi dimin taeminim kima tiriyim mi kima boini ikim mi dimin taeminim kima tiriyim, yim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Krais siya tirim kimiir simiirsika. Iriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisisim ikim simiir boinka

¹⁸Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyiu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii Krais siir yai wakaeyokna apkim. ¹⁹Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biyie kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biyie wara kipi boin. ²⁰Mi wim kima yinisisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna.

Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanin yim Biyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi. ²¹ Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai maingimaiga nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginiu karamae nwowam. Iriig.

²² Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir miriyyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowiyim simiir whwonkam ida ara kipi mirii iya sima kimiir kigriraowiyim iinokiinokin kima mii wadie imiirarar mirii. Dimusi rani, kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiiraram mirii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi boriisopi Biyan Inkam Komii siya maingimaiga kimaka nwo karam nwowim. ²³ Kima iikamim simiiraramar mirii rani. Wim kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram mirii. Mi ta hiriinan sairsika, kima kimiir mii imiirin sibgu donkworinu miriikripkai. ²⁴ Kima dimin miyyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim mhoiia omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbuiwi tirwin tani biya siya nimbina siir yokwo aiir sair hiriinan. Mi ta hiriinan sairsika, kima ti nu iirin miyyim sibgu sibgu mirii. Dimusi rani, wim kima iinokiinokin Biyan Inkam Komii Jisis Krais siiram mirii mi ta hiriinan sairsika sibgu sibgu asi mirii. ²⁵ Mi iikamim yipiki dimin biye tiriyyim, mhoiia simiirin wi dimin biye Adi Komii krimiir Wanin siya tirhaiginiuw. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simiiramin ini hiriinanar mi aingwown mi siya krimiir whiekakarini wi hirihiriinankinar hidi. Iriig.

4 ¹ Mi wim kima kamim bii nwowiyim kima ti iikamim yipiki kimiir miriyyim simiir sibgu tir. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim kimiir Biyan Inkam Komiiyin kimiir kigirkakiyin siya ini siir om iir nwowin mi kimiirin ini siyar kigriraowin. Iriig.

**Iikamim nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyyim simiir boinka
mi ti siyyu hiriinanin ti kima tirin yio ini ywown**

² Kima Biyan Inkam Komii Adi Komii siiramini hiriyar kwisboinanae. Kipi digi. Mi iya kima kwisboiniyyim nhwo mi kima dimin taeminim kima boinanin simiirin sibgu sibgu daingwo omok boin mi siir boin wadieki. ³ Mi iya kima nhwo kwisboiniyyim Biyan Inkam Komii siiram kima iikamim tiranim krimiiram warar srii siiramini minam, krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi nim krime wa nwoki kiwakiyyim Krais siir yai aiir boinmimauwamin. Mi ta hiriinan sairsika iikamim wi simiir nwoki wakaeyoknam. An kara maeyauwa mii biye miriia sair tir asi hiugripkiikikai. Dimusi rani, an kara siir yai imiir boinmimauugin.

⁴ Kima Adi Komii siiramini minam kwisboinki kariirin wi siya nwoki

whinkinsiis haiginiuwim Krais siir yaiyim simiir sibgu boinmimauuwim biya kara niki boinmimauwa simiir iikam imiir saiir hiriinan Adi Komii siya boinkiya kariir saiir hiriinan.

⁵Mi dimin taeminim kima tiriyim, iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim simaka, kima sibgu daingwo omok. Mi kima ii kwira hiniina tiram kipi kiwaki, diminin wadie nwokaram nwowiyin siir tiram dimusi rani, kimiir iiyim hoimgak nwo rani. ⁶Mi dimin taeminim kima boinmimauuwim simiir yim wadiekim, yim ini waim naeyim kima naeyim simiir idwo nikrinkinkiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi hiriinanki niuwi, ti dimin taeminim iikam ima sriii kimiir mi kima wa sibgu inokninkin boinkii simiirin. Iriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nikropkiko

⁷Kara Tikikas siirin kimiiram minam nikropkikin siya dimin taeminim kara tirim wi kimiir nwoki boinmimauuwim. Siya krimiir nomiiyau kibikin yipiki kara naingwokwonanaeyin. Siya inkam wadiekim mi kariir dimin taemin siya whinkinsiis haiginiugin mi siya mi kara krimiir Biyan Inkam Komii siir mii aiirin krirar miriigo. ⁸Kara siir bidi yikropkiyin kimiiram mi ti dimin taeminim wi siya boinmimauuwi kimiirin. Mi siya kimiirin wi min boinmimauuwi dimin taeminim krima tirim simiir mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi maigimaiga siya nwowaiginiuwim. ⁹Mi kara Onisimas siirin saika bidi yinkin ikropkiyin kimiiram waraur. Onisimas siya krimiir nomiiyau kibigin mi siya kimiir inkam nwirkin. Mi iya sowa nimbini mi dimin taemin whiekakim krimiir tir nimbimbiiyamim wi sowa nini boinmimauuni. Iriig.

¹⁰Aristakas, yipiki ti kanaka tir ninkin hiugripkiikikaiyin maeyaua mii biyie miriia saiir, siya mi Mak siya sowa kimiir nokboinmamaigiko. Kima ina ninokninkinim Makin yio Banabasni nomiiyugin mi biya kara kimiirin ti hiniina boinmimauugin siya niti kima siirin wi sibgu kigrirao. ¹¹Josua yipiki siir inig whirin ha dapiyin Jastas, yio kimiir mi okboinmamaigikin. Kamim nwoimginwoimuwaigim Juda simiir piugana saiirim yipiki Krais siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kariirin sima whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir dimin taemin imiir tiramin mi kariirin maigimaiga sima nwowaiginiugin.

¹²Epafrasin yio kimiir mi okboinmamaigikin. Yio siya om Kolosiyin inkamkin mi siya Krais Jisis siir mii aiir miriigin. Mi iinokininokin siya Adi Komii siiramar kwisboinanaeikin kimiir kirie haiginiuwam. Mi kimiir kwoinim wi kirie nwoki owim ti dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram mi ta hiriinan saiirsika wi haniingi sibgu inokninkini dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima wakaeyokna apam. ¹³Kara ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinin mi kara simiirin pa boinmimauugi kimiirin. Siya iikam kimiiram nhami nhami

bi miriinanaekin mi iriipi hiriinan iikamim Leodisia hiranim mi Hirapolisan ikim. ¹⁴Mi Lukin krimiir paowai min udi inkam kibiyin mi Dimas siya, sowa kimiir nokboinmamaigiko.

¹⁵Mi kara nokboinmamaigini haniinaka wi kima nokboinmamaigri iikam imiirin yipiki nomiiyauim om Leodisia hiranim simiiramin. Sima mi Nimpa saeya mi iikamim yipiki saiir omaka hir haingiriyiu owim Adi Komii siir inig iir hainanim simiir warar nokboinmamaigri. ¹⁶Mi ta yokwowa maeyaua ti yai ima nwowa kima simiir mwain dignaowidi mi kima simiirin wi iikamim Adi Komii siirim om Leodisia hiranim wi simiiram hauugi mi yim wi sima mi mwainim. Mi ta yokwowa kara hauugiya simiiram mi ya wi kimiiram swoki hauugii mi kima wi kimiir om hir nikini mwainiuwim. ¹⁷Mi kima Akipas siirin hiniina boin, siya miia Biiyan Inkam Komii siya boinkiya siir siya miriiyam siya saiir mirii mi siya saiirin hiriiyar digig.

¹⁸Kara Polkin, tiki yayim yim kariir iingar nonkwowinkikin, ti kimiir nokboinmamaigiyim. Kima simiirin kipi naingwo owouu, an kara ini maeyaua mii biye miriia ini saiir tirar niki hiugripkiikikaayin. Kara hiniina naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi. Iriig.